

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ

ПОЛОЖЕННЯ ПРО ВИПУСКНІ КВАЛІФІКАЦІЙНІ РОБОТИ
ЗДОБУВАЧІВ ПЕРШОГО (БАКАЛАВРСЬКОГО) ТА ДРУГОГО
(МАГІСТЕРСЬКОГО) РІВНІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ
У ХАРКІВСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ
БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ

Розглянуто та схвалено
Вченою радою університету
протокол № 5 від 22 грудня 2017р.
Голова Вченої ради, ректор
Ю.М. Шкодовський

" " 2017 р.

Харків 2018

Положення про випускні кваліфікаційні роботи здобувачів першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти у Харківському національному університеті будівництва та архітектури (далі - ХНУБА) – Харків: ХНУБА, 2018. - 29 с.

Положення про випускні кваліфікаційні роботи здобувачів першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти у Харківському національному університеті будівництва та архітектури є нормативним документом університету.

Положення розроблене для уніфікації загальних вимог при виконанні випускних кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти за спеціальностями ХНУБА.

Розглянуто Науково-методичною радою університету 21 грудня 2017р. протокол № 4, схвалено Вченою радою університету 22 грудня 2017р. протокол № 5.

Положення затверджено і введено в дію наказом ректора від 07 травня 2018р. № 128, надано чинності стандарту підприємства СВО СТП ХНУБА 246 – 2018.

Упорядники: Череднік Дмитрій Леонідович
Колодяжна Марія Юхимівна
Журавльов Юрій Володимирович
Чорний Юрій Анатолійович
Шаповалова Вікторія Олександрівна

ЗМІСТ

ВСТУП	4
1 ВИМОГИ ДО ВИКОНАННЯ ВИПУСКНОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ.....	5
1.1 Мета та завдання випускної кваліфікаційної роботи.....	5
1.2 Керівництво випускною кваліфікаційною роботою	6
1.3 Функції структурних підрозділів університету щодо організації та виконання випускної кваліфікаційної роботи.....	7
1.4 Обов'язки керівників, консультантів і рецензентів ВКР.....	11
1.5 Види ВКР.....	16
1.6 Тематика ВКР.....	18
1.7 Завдання на ВКР.....	19
1.8 Загальні вимоги до структури, обсягу та змісту ВКР.....	21
1.9 Порядок допуску ВКР до захисту.....	22
1.10 Порядок оцінювання ВКР.....	22
1.11 Дистанційний захист ВКР.....	22
2 ВИМОГИ ДО ПЕРЕВІРКИ НА ПЛАГІАТ.....	24
3 ВИМОГИ ДО ОПРИЛЮДНЕННЯ ВКР.....	26
ФОРМИ ДОКУМЕНТІВ.....	27

ВСТУП

Положення про випускні кваліфікаційні роботи здобувачів першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти у Харківському національному університеті будівництва та архітектури (далі - Положення) розроблене на підставі таких нормативних документів:

Закон України “Про вищу освіту” від 1 липня 2014 року № 1556-VII;

Закон України “Про освіту” від 5 вересня 2017 року № 2145-VIII;

Постанова Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року №1341 “Про затвердження Національної рамки кваліфікацій”;

Постанова Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 року №1187 “Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності закладів освіти”;

Наказ МОН України від 1 червня 2016 року №600 “Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти”;

ДСТУ 3008:2015. Інформація та документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлювання;

ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання;

Статут Харківського національного університету будівництва та архітектури, 2016 рік

Положення про екзаменаційну комісію з атестації здобувачів вищої освіти у ХНУБА, від 2015 року;

Положення про організацію освітнього процесу в ХНУБА, від 2015 року;

Положення про планування роботи науково-педагогічних працівників Харківського національного університету будівництва та архітектури.

Положення є нормативним документом ХНУБА, який визначає вимоги до організації виконання випускних кваліфікаційних робіт та державної атестації здобувачів першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти.

Положення регламентує обов’язки здобувачів вищої освіти, викладачів, керівництва структурних підрозділів, а також діяльність ректорату, деканатів факультетів, центрів, випускових кафедр з організації дипломного проектування та захисту випускних кваліфікаційних робіт.

Дія Положення поширюється на всі форми здобуття освіти та на всі навчальні структурні підрозділи університету (факультети, центри, кафедри), структури та служби управління навчальним напрямком діяльності (ректорат, деканати факультетів, центрів), керівників та консультантів випускних кваліфікаційних робіт, рецензентів, голів та членів екзаменаційних комісій.

На підставі цього Положення випускові кафедри розробляють власні нормативні документи - методичні рекомендації (вказівки), які конкретизують вимоги до обсягу, структури, змісту та оформлення випускних кваліфікаційних робіт з урахуванням специфіки певної спеціальності та майбутньої професійної діяльності випускників.

До Положення додаються узагальнені форми документів з виконання випускних кваліфікаційних робіт. При виготовленні цих документів доцільно робити вилучення з узагальненої форми стосовно відповідних рівнів вищої освіти, видів кваліфікаційної роботи та форм здобуття освіти.

1 ВИМОГИ ДО ВИКОНАННЯ ВИПУСКНОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

1.1 Мета та завдання випускної кваліфікаційної роботи

Мета випускної кваліфікаційної роботи

Виконання випускної кваліфікаційної роботи (далі - ВКР) є завершальною стадією навчання студентів в університеті, головною метою якої є оволодіння методологією творчого вирішення (розв'язання) сучасних проблем (задач) наукового або(та) прикладного характеру на основі отриманих знань, професійних умінь та навичок відповідно до вимог стандартів вищої освіти.

Основні завдання ВКР

систематизація, закріплення і розширення теоретичних знань, отриманих у процесі навчання за освітньою програмою підготовки фахівця певного рівня вищої освіти, та їх практичне використання при вирішенні конкретних інженерних, наукових, економіко-соціальних і виробничих питань у певній галузі професійної діяльності;

розвиток навичок самостійної роботи, оволодіння методикою досліджень та експериментування, фізичного або математичного моделювання, використання сучасних інформаційних технологій у процесі розв'язання задач, які передбачені завданням на дипломне проектування;

визначення відповідності рівня підготовки здобувача вищої освіти вимогам інтегральної компетенції Національної рамки кваліфікації певного рівня, освітньої програми, його готовності та спроможності до самостійної роботи в умовах ринкової економіки, сучасного виробництва, прогресу науки, техніки та культури.

Етапи виконання ВКР

Організаційно процес виконання ВКР (дипломного проектування) складається з наступних етапів:

підготовчого, який починається з вибору студентом теми та отримання індивідуального завдання від керівника ВКР щодо питань, які необхідно вирішити під час переддипломної (науково-дослідної) практики за темою ВКР (ознайомлення зі станом проблеми, збирання фактичних матеріалів, проведення необхідних спостережень, експериментів, досліджень тощо), включає освоєння програми переддипломної (науково-дослідної) практики і завершується складанням та захистом звіту про її проходження;

основного, який починається одразу після захисту звіту про практику й завершується орієнтовно за два тижні до захисту ВКР на засіданні

Екзаменаційної комісії (далі - ЕК). На цьому етапі проект (робота) повинен бути повністю виконаний, перевірений керівником та консультантами;

заключного, який включає отримання відгуку керівника та рецензії на ВКР, візи завідувача випускової кафедри про допуск до захисту, проведення (за необхідності) попереднього захисту на кафедрі, подання ВКР до ЕК (за два дні до його захисту на засіданні ЕК).

1.2 Керівництво ВКР

В університеті загальне керівництво організацією виконання ВКР (дипломного проектування) здійснює ректор згідно з законами “Про освіту” та “Про вищу освіту”, постановами Кабінету Міністрів України та нормативними документами Міністерства освіти і науки України (МОНУ). Він ставить завдання щодо забезпечення якості дипломного проектування, видає накази, які регламентують організацію роботи ректорату, деканатів факультетів (центрів), випускових кафедр щодо дипломного проектування, здійснює контроль за їх виконанням через проректорів з науково-педагогічної роботи і підпорядковані структури університету, деканів факультетів (директорів центрів), організує регулярне обговорення стану дипломного проектування та результатів державної атестації студентів на засіданні Вченої ради університету.

На факультеті (в центрі) за організацію та якість виконання ВКР (дипломного проектування) відповідає декан (директор). Він здійснює керівництво й контроль з питань дипломного проектування через своїх заступників, співробітників деканату (центру) та завідувачів випускових кафедр.

На випусковій кафедрі відповідальність за організацію та якість виконання ВКР (дипломного проектування) несе завідувач кафедри. Він безпосередньо здійснює керівництво і контроль за дипломним проектуванням. Для вирішення організаційних питань може призначатися відповідальний за дипломне проектування зі складу викладачів кафедри. Час, який він при цьому витрачає, може зазначатися в його індивідуальному плані в розділі IV “Організаційна робота” із зазначенням виду роботи: “Організаційне забезпечення дипломного проектування на кафедрі (відповідальний)”.

Для забезпечення роботи Екзаменаційної комісії, яка працюватиме на кафедрі, призначається секретар ЕК. Якщо він призначається зі складу викладачів кафедри, то час, який ним витрачається на роботу в ЕК, також зазначається в розділі IV індивідуального плану записом: “Забезпечення роботи ЕК (секретар ЕК)”.

Для керівництва виконанням ВКР призначаються викладачі випускової кафедри, а також провідні співробітники наукових підрозділів кафедри або провідні спеціалісти у відповідній галузі з підприємств, науково-дослідних інститутів, організацій, відомств тощо.

За рішенням кафедри або на прохання керівника ВКР можуть призначатися консультанти здобувача освітнього ступеню:

зі специфічних виробничих, технічних, наукових питань;

з питань, які відносяться до компетенції кафедр фундаментальних чи професійно-орієнтованих дисциплін;

з техніко-економічного обґрунтування прийнятих рішень та розрахунків економічного ефекту;

з питань екології, безпеки життєдіяльності та охорони праці.

Якщо рішення кафедри щодо призначення консультантів з певних питань є обов'язковим для всіх ВКР, то це зазначається в робочому навчальному плані відповідної спеціальності, де вказується конкретний час, відведений консультантам на одного дипломника, та кафедра, яка виділяє викладачів для консультування.

Час, відведений на керівництво однією ВКР, його консультування, рецензування та захист, а також максимальна кількість дипломників відповідного рівня вищої освіти визначаються Положенням про планування роботи науково-педагогічних працівників Харківського національного університету будівництва та архітектури, яке розроблялося на підставі діючих норм Міністерства освіти і науки України.

Загальна кількість дипломників різних рівнів вищої освіти на одного керівника ВКР визначається Положенням про планування роботи науково-педагогічних працівників Харківського національного університету будівництва та архітектури.

Керівництво ВКР другого (магістерського) рівня вищої освіти науково-педагогічними працівниками, які не мають наукового ступеня, дозволяється як виняток і лише за умови, якщо вони відповідають вимогам п.6 Додатку 12 “Кадрові вимоги щодо забезпечення провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти” Постанови Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 року №1187 “Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності закладів освіти”.

1.3 Функції структурних підрозділів університету щодо організації та виконання ВКР

Навчально-методичний відділ університету:

разом з випусковими кафедрами та деканатами факультетів (центрів) проводить роботу з визначення баз (місць) переддипломної (науково-дослідної) практики та укладання угод на її проведення (сектор практик та сприяння працевлаштування);

готує проекти і подає на затвердження ректору такі накази:

про закріплення студентів та керівників від кафедр університету за місцями проведення переддипломної (науково-педагогічної, науково-дослідницької) практики;

про склади ЕК із захисту ВКР (за місяць до початку роботи ЕК) згідно з відповідною формою;

про оплату праці зовнішніх голів та членів ЕК згідно з чинними нормами та законодавством;

контролює за наказом ректора організацію дипломного проектування на факультетах, в центрах та випускових кафедрах, а також виконання графіків роботи ЕК;

готує і надає інформацію щодо стану дипломного проектування та результатів захисту ВКР для обговорення на Вченій раді університету;

сприяє працевлаштуванню випускників;

розробляє навчально-методичну та нормативну документацію із забезпечення виконання ВКР (дипломного проектування) та проведення державної атестації випускників університету;

щорічно, за подання випускових кафедр, проводить конкурси ВКР здобувачів першого(бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти;

розробляє разом з представниками деканатів факультетів (центрів) пропозиції щодо вимог до оформлення документів для отримання дипломів, термінів їх надання у відповідні структури, порядку заповнення додатків до дипломів тощо;

отримує дипломи і бланки додатків до дипломів, розподіляє їх у встановленому порядку між факультетами (центрами), здійснює облік видачі дипломів і додатків до них, у тому числі й зіпсованих, та звітує про їх використання перед керівництвом університету та відповідними органами МОНУ;

спільно з деканатами факультетів (центрів) готує необхідну інформацію для обговорення питань виконання ВКР (дипломного проектування) на Науково-методичній та Вченій радах університету;

приймає від секретарів ЕК протоколи засідань ЕК, зберігає їх протягом одного року, а потім передає до архіву університету;

разом з деканатами факультетів (центрів) готує документацію на отримання дипломів різних рівнів вищої освіти в уповноважених установах.

Відділ кадрів університету (студентський сектор):

за поданням деканатів факультетів (центрів) готує проекти наказів і подає їх на затвердження ректору (першому проректору):

про призначення керівників та закріплення за студентами-випускниками тем ВКР (не пізніше двох тижнів після проходження переддипломної або науково-дослідної практики);

про відрахування студентів, які не склали залік з переддипломної, науково-педагогічної та науково-дослідницької практик;

про зміни тем або керівників ВКР (протягом 2-х тижнів після проходження переддипломної практики);

про недопущення студентів до захисту ВКР;

про відрахування студентів, які не пройшли державну атестацію;

про допуск осіб до повторного захисту або складання державних екзаменів, а також про допуск до державної атестації студентів, які з поважних причин не змогли пройти її у встановлений термін.

Деканати факультетів (центрів):

за поданням випускових кафедр вносять пропозиції щодо баз переддипломної (науково-дослідної) практики студентів факультету (центру) до сектора практик та сприяння працевлаштуванню навчально-методичного відділу університету;

затверджують програми практик;

затверджують, за поданням випускової кафедри, проект додатка до наказу про проведення переддипломної практики студентами факультету (центру);

затверджують, за поданням випускових кафедр, списки студентів, допущених за підсумками переддипломної (науково-педагогічної, науково-дослідницької) практики до дипломного проектування, узгоджують проект додатка до наказу про призначення керівників та закріплення за студентами факультету (центру) тем ВКР;

готують подання на ім'я ректора про відрахування студентів, які не допущені до дипломного проектування;

забезпечують необхідною документацією за встановленими формами випускові кафедри (титульні листи пояснювальних записок, бланки завдань на ВКР, направлення на рецензію, протоколи ЕК) або надають їх електронні версії для підготовки цих матеріалів секретарями ЕК на випускових кафедрах;

за поданням випускових кафедр готують для затвердження деканом факультету (директором центру) список рецензентів за місяць до початку роботи ЕК;

здійснюють контроль за організацією дипломного проектування на випускових кафедрах;

надають пропозиції до навчально-методичного відділу університету щодо голів ЕК;

готують і подають, не пізніше ніж за місяць до початку захисту ВКР, у навчально-методичний відділ університету склади ЕК для затвердження ректором (першим проректором);

складають розклад роботи кожної ЕК (за місяць до початку її роботи), узгоджують його з головою ЕК і подають до навчально-методичного відділу університету;

надають до ЕК зведені відомості за підписом декана (заступника декана з навчально-виховної роботи) про виконання студентами всіх вимог навчального плану і одержання ними оцінок з теоретичних дисциплін, курсових проектів (робіт) та практик;

вносять на розгляд вченої ради факультету питання щодо стану дипломного проектування та шляхів підвищення його якості;

готують необхідну документацію для оформлення дипломів певного рівня вищої освіти та їх отримання у встановленому порядку;

проводять, за необхідністю, інструктивну нараду із завідувачами випускових кафедр, внутрішніми членами ЕК та технічними секретарями ЕК щодо регламенту роботи ЕК, технічного та інформаційного забезпечення захисту ВКР, порядку оголошення результатів державної атестації, порядку оформлення документів ЕК та термінів надання їх до відповідних структур ректорату.

Випускові кафедри:

розробляють методичні рекомендації (вказівки) з виконання ВКР (дипломного проектування), які визначають вимоги до змісту, обсягу, оформлення ВКР, порядку контролю за їх виконанням, підготовки до захисту тощо з урахуванням специфіки спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців на кафедрі;

готують необхідну документацію для проходження студентами переддипломної (науково-дослідної) практики (програму практики, методичні вказівки з проведення практики, індивідуальні завдання, вимоги щодо оформлення звіту про практику, порядок захисту звітів тощо);

вносять пропозиції до деканату та сектору практик і сприяння працевлаштування навчально-методичного відділу університету щодо місць проведення переддипломної (науково-дослідної) практики та керівників практики, здійснюють контроль за проходженням практики та організують захист звітів протягом тижня після її закінчення;

розробляють теми ВКР, заздалегідь ознайомлюють із ними студентів-випускників і до початку переддипломної (науково-дослідної) практики закріплюють теми ВКР за студентами;

визначають керівників і консультантів ВКР з числа досвідчених викладачів або співробітників науково-дослідного підрозділу випускової кафедри, а також провідних спеціалістів відповідної галузі з підприємств, установ, науково-дослідних інститутів тощо за їх згодою;

подають до деканату факультету (центру) протягом тижня після захисту студентами звітів про переддипломну (науково-дослідну) практику інформацію за встановленою формою для формування списку студентів, допущених до дипломного проектування, та підготовки проекту наказу про призначення керівників та закріплення за студентами тем ВКР за спеціальностями кафедри;

готують пропозиції в деканат для затвердження деканом факультету (директором центру) про склад рецензентів ВКР за місяць до початку роботи ЕК;

приймають рішення про недопущення до дипломного проектування студентів, які не виконали програму переддипломної (науково-дослідної) практики, або до захисту ВКР студентів, які не виконали календарний графік дипломного проектування і не надали у встановлений термін підготовлений до захисту ВКР, та подають це рішення до деканату;

виділяють спеціальні приміщення для дипломного проектування і забезпечують їх необхідними методичними матеріалами, довідковою

літературою, комп'ютерною технікою, а також місця в лабораторіях для проведення наукових досліджень або експериментів за темами ВКР;

складають розклад консультацій керівників і консультантів ВКР та графіки проміжного контролю, проводять (у разі необхідності) попередні захисти ВКР;

призначають рецензентів зі складу досвідчених викладачів або науковців університету та зовнішніх організацій, фахова кваліфікація яких відповідає напряму підготовки (спеціальності) випускників, при цьому рецензент ВКР будь-якого рівня вищої освіти не повинен бути співробітником кафедри, ВКР якої він рецензує. Не дозволяється також призначення керівників ВКР для взаємного рецензування ВКР;

регулярно обговорюють на своїх засіданнях питання щодо організації та ходу дипломного проектування (не менш ніж два рази за період дипломного проектування);

готують пропозиції щодо складу ЕК, визначають секретаря ЕК (із викладачів, досвідчених методистів або інженерного складу кафедри);

готують приміщення для роботи екзаменаційної комісії, необхідну документацію та технічні засоби для захисту ВКР;

беруть участь у складанні звітів про роботу ЕК, на вимогу голови ЕК надають необхідну інформацію з організації навчального процесу, його кадрового, навчально-методичного, матеріально-технічного та інформаційного забезпечення, заходів щодо підвищення якості освіти випускників та освітньої діяльності на кафедрі;

обговорюють на своїх засіданнях підсумки роботи ЕК, розробляють і впроваджують заходи щодо покращення організації дипломного проектування та підвищення якості ВКР;

рекомендують кращі ВКР на факультетський та університетський конкурси.

1.4 Обов'язки керівників, консультантів і рецензентів ВКР та здобувачів освітніх ступенів

Керівник ВКР:

розробляє теми ВКР, подає їх до затвердження на засідання кафедри, а після оприлюднення тематики дає студентам необхідні пояснення за запропонованими темами;

готує та видає студенту завдання на дипломне проектування за встановленою формою за рекомендаціями та у строки, визначені у п.1.7 даного Положення;

видає рекомендації дипломнику щодо опрацювання необхідної літератури, нормативних і довідкових матеріалів, наукових видань тощо за темою ВКР;

консультує дипломника щодо складання плану-графіку виконання ВКР, затверджує та контролює реалізацію цього календарного плану-графіка. У

разі суттєвих порушень, які можуть призвести до зриву встановлених термінів надання до ЕК, інформує керівництво кафедри для прийняття відповідних заходів, у тому числі й рішення про недопущення до захисту ВКР;

здійснює загальне керівництво ВКР і несе відповідальність за наявність помилок системного характеру, неналежне цитування (академічний плагіат). У разі невиконання дипломником його рекомендацій щодо виправлення таких помилок, зазначає це у відгуку;

час, відведений на керівництво ВКР, використовує для:

систематичних (не менше одного разу на два тижні) співбесід, на яких дипломник інформує про стан виконання ВКР, обговорюються можливі варіанти рішень, конкретизуються окремі пункти завдання тощо;

консультацій дипломника з усіх питань, крім тих, що відносяться до компетенції консультантів з окремих розділів ВКР;

перевірки виконаної роботи (частинами або в цілому);

готує відгук (за відповідною формою) з характеристикою діяльності студента під час виконання ВКР і несе відповідальність за його об'єктивність. Відгук складається у довільній формі із зазначенням:

головної мети ВКР, в інтересах або на замовлення якої організації він виконаний (в рамках науково-дослідної роботи кафедри, підприємства, НДІ тощо);

відповідності виконаного ВКР завданню;

ступеня самостійності при виконанні ВКР;

рівня підготовленості дипломника до прийняття сучасних рішень;

умінь аналізувати необхідні літературні джерела, приймати правильні (інженерні, наукові) рішення, застосовувати сучасні системні та інформаційні технології, проводити фізичне або математичне моделювання, обробляти та аналізувати результати експерименту;

найбільш важливих теоретичних і практичних результатів, апробації їх (участь у конференціях, семінарах, оформлення патентів, публікація в наукових журналах тощо);

загальної оцінки виконаної ВКР, відповідності якості підготовки дипломника вимогам освітньої програми, набуття необхідних компетенцій і можливості присвоєння йому відповідної кваліфікації;

інші питання, які характеризують професійні якості дипломника.

Разом з дипломником надає завідувачу випускової кафедри підготовлений дипломником і перевірений ним та консультантами проект (роботу) для допуску його до захисту;

здійснює заходи щодо підготовки дипломника до захисту ВКР, організує (за необхідності) попередній захист;

як правило, має бути присутнім на засіданні ЕК при захисті ВКР, керівником яких він є.

Консультант ВКР:

складає графік консультацій із зазначенням часу і місця їх проведення, погоджує його з керівником ВКР та доводить до відома дипломника;

ставить, у межах його компетенції, завдання перед дипломником, добиваючись чіткого розуміння шляхів їх вирішення;

рекомендує методи вирішення питань, залишаючи за дипломником право приймати остаточне рішення;

інформує керівника ВКР про стан виконання розділу, наполегливість та самостійність роботи дипломника над розділом, його ставлення до виконання рекомендацій та врахування зауважень консультанта;

своєчасно перевіряє розділ і, за відсутності зауважень, підписує титульний лист пояснювальної записки та відповідний графічний (ілюстративний) матеріал.

Рецензент ВКР:

на підставі направлення (за відповідною формою) за підписом завідувача випускової кафедри, отримує від дипломника ВКР для рецензування;

докладно знайомиться зі змістом пояснювальної записки та графічним матеріалом ВКР, приділяє увагу науково-технічному рівню розробки, сучасності та раціональності прийнятих рішень, правильності розрахунків, використанню новітніх технологій, дотриманню вимог стандартів вищої освіти тощо. За необхідності запрошує дипломника на бесіду для отримання його пояснень з питань ВКР;

до дати, яка зазначена у направленні, готує рецензію у письмовому або друкованому вигляді на стандартному бланку (за відповідною формою). Вона складається у довільній формі із зазначенням:

відповідності ВКР затвердженій темі та завданню;

актуальності теми;

реальності ВКР (її виконання на замовлення підприємств, організацій, за науковою тематикою кафедри, НДІ тощо);

глибини техніко-економічного обґрунтування прийняття рішень;

ступеня використання сучасних досягнень науки, техніки, виробництва, інформаційних та інженерних технологій;

оригінальності прийнятих рішень та отриманих результатів;

правильності проведених розрахунків і конструкторсько-технологічних рішень;

наявності і повноти експериментального (фізичного або математичного) підтвердження прийнятих рішень;

якості виконання пояснювальної записки, відповідності креслень вимогам чинних стандартів;

можливості впровадження результатів ВКР;

недоліків ВКР;

оцінки ВКР за шкалою, встановленою нормативними документами університету і можливості присвоєння дипломнику відповідної кваліфікації (формулювання згідно з діючими нормативними документами).

Рецензія не повинна дублювати відгук керівника, тому що відгук керівника – це в основному характеристика професійних та громадянських

якостей дипломника та його роботи в процесі дипломного проектування, а рецензія – це характеристика якості безпосередньо дипломного проекту (роботи).

Випадки їх повного збігу свідчать про формальний підхід до рецензування і повинні своєчасно виявлятися завідувачем випускової кафедри, який має вжити заходів щодо недопущення цього. Одним із них є вилучення відгуку керівника з проекту, що направляється на рецензування.

Якщо рецензент є співробітником зовнішньої організації (іншого ЗВО, НДІ, підприємства, установи тощо), то на бланку рецензії ставиться печатка цієї організації, яка засвідчує його підпис.

Негативна оцінка проекту, яка може бути висловлена в рецензії, не є підставою до недопущення його захисту в ЕК.

Студент-здобувач ступеню вищої освіти:

Студент-здобувач має право:

вибирати тему ВКР з числа запропонованих випусковою кафедрою або запропонувати власну тему з необхідним обґрунтуванням доцільності її розробки і можливості виконання. У разі необхідності може ініціювати питання про зміну теми дипломного проекту (роботи), керівника та консультантів, але не пізніше одного тижня з початку дипломного проектування. У всіх випадках він звертається з відповідною заявою на ім'я завідувача випускової кафедри;

користуватися лабораторною та інформаційною базою кафедри, приладами, вимірювальною технікою тощо для проведення натурального експерименту, математичного моделювання або наукових досліджень за темою дипломного проекту (роботи);

отримувати консультації керівника та консультантів проекту;

самостійно вибирати варіанти вирішення завдань дипломного проектування;

попереднього (на кафедрі), первісного або повторного (у ЕК) захисту ВКР;

звертатися (в усній або письмовій формі) до голови ЕК, керівництва факультету (центру), університету та Міністерства освіти і науки України зі скаргами або апеляціями щодо порушення його прав.

Оцінка, яка за результатами захисту ВКР виставлена ЕК, оскарженню не підлягає.

Студент зобов'язаний:

своєчасно обрати тему ВКР та отримати конкретні завдання від керівника проекту на збір та опрацювання матеріалів, необхідних для дипломного проектування під час проведення переддипломної (науково-дослідної) практики;

на переддипломній (науково-дослідній) практиці, крім виконання її програми, ознайомитися з практичною реалізацією питань організації та управління виробництвом (підприємством, фірмою тощо), охороною праці,

вирішенням питань екології, безпеки життєдіяльності, техніко-економічних і спеціальних питань за темою ВКР;

після складання та захисту звіту про переддипломну (науково-дослідну) практику отримати у керівника ВКР остаточне завдання на ВКР за встановленою формою та затверджене завідувачем випускової кафедри, з'ясувати зміст, особливості та вимоги до виконання його окремих питань;

скласти та узгодити з керівником ВКР календарний план-графік виконання ВКР з урахуванням трудомісткості розділів, необхідності перевірки матеріалів керівником та консультантами, отримання відгуку керівника і рецензії та своєчасного надання повністю підготовленого і перевіреного та допущеного до захисту проекту не менш ніж за два дні до його захисту в ЕК;

регулярно, не менше одного разу на два тижні, інформувати керівника про стан виконання проекту відповідно до плану-графіка, надавати на його вимогу необхідні матеріали для перевірки;

самостійно виконувати індивідуальний проект або індивідуальну частину комплексної ВКР;

при розробці питань враховувати сучасні досягнення науки і техніки, використовувати передові методики наукових та експериментальних досліджень, приймати оптимальні рішення із застосуванням системного підходу;

при проектуванні конкретних зразків техніки та розробці технологічних процесів виробництва, проведенні різного роду розрахунків та моделюванні використовувати сучасні комп'ютерні технології;

відповідати за правильність прийнятих рішень, обґрунтувань, розрахунків, якість оформлення пояснювальної записки та графічного матеріалу, їх відповідність методичним рекомендаціям (вказівкам) з ВКР випускової кафедри, існуючим нормативним документам та державним стандартам;

дотримуватися календарного плану-графіка виконання ВКР, встановлених правил поведінки в лабораторіях і кабінетах дипломного проектування, своєчасно та адекватно реагувати на зауваження та рекомендації керівника і консультантів ВКР;

у встановлений термін подати ВКР для перевірки керівнику та консультантам і після усунення їх зауважень повернути керівнику для отримання його відгуку;

отримати всі необхідні підписи на титульному листі пояснювальної записки та кресленнях, а також резолюцію завідувача випускової кафедри про допуск до захисту;

особисто подати ВКР, допущений до захисту, рецензенту; на його вимогу надати необхідні пояснення з питань, які розроблялися в ВКР;

ознайомитися зі змістом відгуку керівника і рецензії та підготувати (у разі необхідності) аргументовані відповіді на їх зауваження при захисті ВКР у ЕК.

Вносити будь-які зміни або виправлення в ВКР після отримання відгуку керівника та рецензії забороняється.

за рішенням факультету (центру), випускової кафедри або з власної ініціативи та за згодою керівника пройти попередній захист ВКР на кафедрі або в організації, де вона виконувалася;

у строк, визначений секретарем ЕК, надати ВКР до ЕК;

своєчасно прибути на захист ВКР або попередити завідувача випускової кафедри та голову ЕК (через секретаря ЕК) про неможливість присутності на захисті із зазначенням причин цього та наступним наданням документів, які засвідчують поважність причин.

У разі відсутності таких документів ЕК може бути прийнято рішення про неатестацію його як такого, що не з'явився на захист ВКР без поважних причин, з подальшим відрахуванням з університету. Якщо студент не мав змоги заздалегідь попередити про неможливість своєї присутності на захисті, але в період роботи ЕК надав необхідні виправдані документи, ЕК може перенести дату захисту.

1.5 Види ВКР

Випускна кваліфікаційна робота (ВКР) — це вид підсумкової атестації, що може передбачатись на завершальному етапі здобуття певного рівня вищої освіти для встановлення відповідності набутих здобувачами результатів навчання (компетентностей) вимогам стандартів вищої освіти. Форми кваліфікаційної роботи включають (не обмежуючись зазначеним): дипломну роботу, дисертаційне дослідження, публічну демонстрацію (захист), сукупність наукових статей, комбінацію різних форм вище зазначеного тощо.

На певному рівні вищої освіти виконується певний вид ВКР.

Для другого (магістерського) рівня вищої освіти ВКР має бути закінченим дослідженням певного аспекту наукової (науково-технічної, виробничої, науково-методичної або навчально-методичної) проблеми, а для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти – мати фрагменти такого дослідження.

Єдина назва ВКР для всіх рівнів вищої освіти використовується з двох причин: по-перше, підкреслити основне призначення подібних робіт, пов'язане з тим, що за результатами їх захисту видається диплом відповідного рівня вищої освіти, а по-друге, забезпечити уніфікованість форм документів щодо дипломного проектування та державної атестації випускників (титулу пояснювальної записки, завдання на дипломне проектування, відгуку керівника, рецензії, протоколів і звітів ЕК тощо).

ВКР можуть бути класифіковані:

за рівнем вищої освіти:

дипломна робота (проект) бакалавра;

дипломний проект (робота) магістра (за ОПІ);

магістерська дисертація (за ОНП).

Зміст та обсяг ВКР повинен відповідати вимогам освітніх програм відповідних рівнів вищої освіти, часу, виділеному навчальним планом спеціальності на розробку ВКР, методичним рекомендаціям (вказівкам) з виконання ВКР (дипломного проектування) випускової кафедри та завданню на дипломне проектування.

за практичною спрямованістю:

академічні (навчальні);

реальні.

Академічна (навчальна) ВКР передбачає розв'язання студентом навчальних завдань, рішення яких потребує від нього певних знань та професійних умінь згідно з освітньою програмою фахівця даного рівня вищої освіти.

Реальна ВКР – це така, яка відповідає хоча б одній із наступних умов:

тема пов'язана з конкретною науково-дослідною роботою кафедри або виконана на замовлення і в інтересах зовнішніх організацій (установ, підприємств, НДІ тощо), підтвердженням чого є наявність відповідно оформленого технічного завдання на дипломне проектування;

результати проектування доведені до стану, що дозволяє використовувати їх для впровадження в науку, техніку, технології, сучасне виробництво. Підтвердженням цього є наявність або акту про впровадження результатів, підписаного членами повноважної комісії і завіреного печаткою підприємства (організації, НДІ тощо), або запиту підприємства на передачу (на підставі акту про передачу) матеріалів дипломного проекту;

за матеріалами дипломного проектування автором отримані патенти (заяви на патент, прийняті до розгляду), опубліковані статті, отримані зразки матеріалів (виробів), виготовлені діючі макети обладнання тощо.

за змістом та галузевою приналежністю:

конструкторські – передбачають конструювання та розрахунок нових технічних пристроїв та систем або модернізацію існуючих з метою покращення їх характеристик;

технологічні – передбачають розробку нових виробництв, технологічних процесів, реконструкцію або технічне переоснащення існуючих підприємств, впровадження сучасних технологій тощо;

інженерно-економічні – передбачають розробку економічно ефективних виробництв, процесів, систем та заходів щодо управління якістю продукції, управління проектами тощо;

соціально-економічні – передбачають аналіз соціально-економічних процесів, розробку науково обґрунтованих рекомендацій, спрямованих на їх стабілізацію, гармонізацію та шляхи розвитку;

програмно-технічні – передбачають проектування та розробку програмного та апаратного забезпечення інформаційних та комп'ютерних систем, автоматизованих систем управління технічними та технологічними об'єктами.

за характером виконання:*індивідуальні;**комплексні.*

Індивідуальна ВКР є найпоширенішим видом і передбачає самостійну роботу студента над темою під керівництвом викладача.

Комплексна ВКР виконується, коли тема за обсягом та (або) змістом потребує залучення групи студентів однієї або кількох спеціальностей. Залежно від того, які саме студенти залучаються до такого проектування, вони можуть бути *кафедральними, міжкафедральними, міжфакультетськими та міжвузівськими*. У всіх випадках вони повинні мати *логічно завершені та не дубльовані за змістом частини*, які виконуються за індивідуальним завданням кожним студентом, та загальну частину, що зв'язує окремі частини до єдиного проекту (роботи) і визначає його (її) комплексність.

1.6 Тематика ВКР

Теми ВКР розробляє випускова кафедра з урахуванням специфіки спеціальностей та спеціалізацій, за якими здійснюється підготовка фахівців, вимог освітніх програм для відповідного рівня вищої освіти; власного досвіду керівництва ВКР; наукових досліджень та професійних інтересів науково-педагогічних працівників кафедри, замовлень і рекомендацій виробничих підприємств, науково-дослідних інститутів, галузевих міністерств і відомств тощо. Окремі теми ВКР можуть бути запропоновані студентами з відповідним обґрунтуванням доцільності їх розробки. Як правило, вони пов'язані з науково-дослідною роботою студента (НДРС) на кафедрі або його професійною діяльністю (для студентів заочної форми навчання).

Теми ВКР повинні бути актуальними, відповідати сучасному рівню науки, техніки і технологій, спрямовані на вирішення регіональних і національних потреб та проблем розвитку певної галузі економічної діяльності. Назва теми повинна бути, за можливості, короткою, чітко і конкретно відображати мету та основний зміст ВКР проекту і бути однаковою в наказі ректора про закріплення тем і керівників за студентами, завданні на ВКР, титульному аркуші пояснювальної записки, кресленнях, документах ЕК та в додатку до диплома.

У назві ВКР, яка зазначається у бланку завдання, наказі про закріплення теми, протоколі ЕК, заліковій книжці студента та в додатку до диплому не дозволяється використовувати скорочення (аббревіатури), крім загальноприйнятих.

Для того, щоб студенти могли обрати тему відповідно до їх уподобань, власних можливостей, максимального використання матеріалів курсового проектування, результатів НДРС, практичного досвіду роботи за фахом (для студентів, які поєднують навчання з роботою на підприємствах, в установах, фірмах тощо) кількість тем не менше ніж на 20÷50% повинна перевищувати кількість дипломників, а переважна більшість присвячуватися розробці

реальних ВКР. Формування тематики дипломного проектування завершується за 1,5÷2 місяці до початку переддипломної (науково-дослідної) практики. Вона розглядається й ухвалюється на засіданні випускової кафедри та затверджується вченою радою факультету.

Випускова кафедра повинна створити всі умови для своєчасного ознайомлення студентів-випускників з тематикою ВКР, надати необхідну допомогу у виборі теми, яка відповідає інтересам та можливостям кожного з них. Особливо це стосується тих студентів, які з різних причин не змогли заздалегідь визначитися щодо теми майбутньої ВКР. Поряд із наданням інформації про тематику ВКР необхідно провести з ними бесіди та консультації керівників ВКР стосовно мети, змісту, проблематики, обсягу певної ВКР із тим, щоб кожний студент повністю з'ясував особливості її розробки.

Вибір теми ВКР здійснюється за заявою студента за довільною формою на ім'я завідувача випускової кафедри та узгодженою з керівником ВКР. Після підписування зазначеними особами, вона передається секретарю кафедри або відповідальному за організацію виконання ВКР на кафедрі для підготовки відповідних матеріалів, необхідних для використання на кафедрі та надання у деканат факультету (центру). Допускається варіант вибору теми ВКР зі списку тем та керівників, наданого кафедрою, шляхом попередньої бесіди з керівником, його згоди та подальшим підписом студента, зазначенням його прізвища, ім'я, по батькові та дати обрання теми ВКР у цьому списку, який зберігається на кафедрі. Корекція або зміна теми ВКР допускається, як виняток, після проходження студентом переддипломної (науково-дослідної) практики та захисту звіту за її результатами, упродовж одного тижня, а *остаточне закріплення за студентом теми ВКР та призначення керівника здійснюється наказом по університету протягом двох тижнів.*

1.7. Завдання на ВКР

Завдання за відповідною формою з урахуванням рекомендацій та вимог, наведених нижче, затверджується завідувачем випускової кафедри і видається здобувачу певного освітнього ступеню:

рівня вищої освіти “магістр” не пізніше одного тижня після початку періоду підготовки ВКР;

рівня вищої освіти “бакалавр” не пізніше одного (двох) місяця після початку 8-го семестру (за денною формою навчання) та 10-го семестру (за заочною формою навчання).

Якщо навчальним планом підготовки фахівця передбачена переддипломна (науково-дослідна) практика, керівник повинен видати дипломнику завдання стосовно питань ВКР перед її початком.

У завданні зазначаються:

тема дипломного проекту (роботи) та наказ по університету, яким вона затверджена (вписується після отримання наказу деканатом);

термін здачі студентом закінченого проекту, який встановлюється рішенням випускової кафедри або вченої ради факультету з урахуванням часу, необхідного для отримання відгуку керівника, візи завідувача випускової кафедри про допуск до захисту, рецензії на ВКР та подання секретарю ЕК не пізніше ніж за два дні до захисту;

вихідні дані до проекту (роботи)

Зазначаються лише кількісні або (та) якісні показники (характеристики) об'єкта проектування, яким він повинен відповідати після розробки в даній ВКР; умови, в яких повинен функціонувати об'єкт проектування (часові, просторові, кліматичні, енергетичні, навантажувальні, екологічні, ергономічні); припустимі відхилення від нормативних значень показників або похибки (максимальні, мінімальні, середньоквадратичні) тощо. Вихідні дані до ВКР повинні визначати кількісні або (та) якісні показники щодо умов, засобів та методів, які характеризують спрямованість наукового дослідження, конкретизують методику розв'язання теоретичних проблем та проведення експерименту, якщо останнє не є предметом самостійного вибору студента в процесі виконання дипломної роботи.

Необхідно уникати можливості залишати цей розділ завдання незаповненим або зазначати в ньому літературні джерела (крім тих, де надається опис і характеристика конкретного об'єкта-прототипу).

перелік питань, які повинні бути розроблені

Зазначаються конкретні завдання з окремих частин ВКР, послідовність та зміст яких визначають фактично програму дій дипломника та майбутню структуру пояснювальної записки. Формулювання цих завдань з кожної частини ВКР повинно бути в наказовому способі, тобто починатися зі слів: “Розробити...”, “Обґрунтувати...”, “Оптимізувати...”, “Провести аналіз...”, “Розрахувати...” тощо;

перелік графічного (ілюстративного) матеріалу

Визначає креслення, діаграми, гістограми, малюнки, плакати тощо, які є обов'язковими для виконання в даному проекті. Кількість обов'язкових креслень (ілюстрацій) та їх формати визначає випускова кафедра з урахуванням вимог цих Методичних рекомендацій;

консультанти з окремих питань (або частин) проекту (роботи)

Зазначаються назви питань (наприклад, з питань охорони праці, інших спеціальних питань) та вчене звання, прізвище, ініціали й посада консультанта з цих питань;

дата видачі завдання

Завдання підписується керівником ВКР, який несе відповідальність за реальність виконання та збалансованість його обсягу з часом, відведеним на дипломне проектування, а також студентом, який своїм підписом засвідчує дату отримання завдання для виконання. Завдання є необхідною складовою пояснювальної записки. Внесення до нього суттєвих змін допускається, як виняток, рішенням випускової кафедри на прохання керівника ВКР тільки протягом місяця від початку дипломного проектування.

При розробці завдань на виконання ВКР треба враховувати відмінності виробничих задач діяльності фахівців різних рівнів вищої освіти, які визначаються їх освітніми програмами. Виробничі задачі бакалавра передбачають переважно діяльність за заданим алгоритмом на експлуатаційному рівні, що містить процедуру часткового конструювання відповідних рішень (стереотипні та переважно діагностичні задачі); магістра (за ОПП) – діяльність за складним алгоритмом переважно на технологічному рівні, що містить процедуру конструювання нових рішень (діагностичні та переважно евристичні задачі); магістра (за ОНП) – інноваційну діяльність за складним алгоритмом на дослідницькому рівні, що містить процедуру конструювання нових рішень (евристичні задачі).

Таким чином, завдання на ВКР бакалаврів повинно орієнтувати на розв'язання в основному діагностичних задач, що потребує не тільки вибору відомих методів рішень, а й перетворення їх для нових (нестандартних) умов. Завдання на ВКР магістрів повинно бути зорієнтовано на вирішення переважно евристичних задач, – на експериментальні або (та) теоретичні наукові дослідження та вирішення певних проблем у відповідній галузі знань.

1.8 Загальні вимоги до структури, обсягу та змісту ВКР

ВКР будь-якого рівня вищої освіти за змістом повинен відповідати визначенню, наданому в п.2.5 цих Методичних рекомендацій Положення.

ВКР різних рівнів вищої освіти за своєю структурою практично однакові, а за обсягом, повнотою та інженерним (науковим) рівнем розробки (дослідження) питань розрізняються, що є наслідком відмінності виробничих задач діяльності фахівця.

Зокрема, ВКР бакалаврів з інженерних спеціальностей передбачають, в основному, проектування (або модернізацію) окремих елементів обладнання (комплексів, систем, приладів тощо) з метою забезпечення або покращення їх технічних чи експлуатаційних характеристик і може мати самостійні фрагменти досліджень в межах загальної проблеми. Система у вигляді опису та сукупності її характеристик або конкретний тип обладнання визначається вихідними даними завдання на виконання ВКР (дипломне проектування). Тому розробляти вимоги до системи в цілому або до будь-якої її підсистеми (тобто розробляти технічне завдання) в ВКР бакалавра не обов'язково. З цього погляду він наближається до комплексного курсового проекту й може складати основу спеціального розділу в майбутній ВКР магістра за умови, що тематика (напрямок) розробки зберігається, а автором є той самий студент (бажано також і керівник обох проектів).

ВКР магістрів (за ОПП) передбачають, як правило, розробку технічного завдання на систему в цілому або її підсистему з наступним детальним проектуванням елементів системи і вирішенням питань охорони праці, техніки безпеки, екології тощо також стосовно системи в цілому. ВКР магістрів (за

ОНП) – це, як правило, закінчені самостійні наукові дослідження проблеми в певній галузі.

Відповідно до наказу МОНУ від 1 червня 2016 року №600 “Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти”, в вимогах до кваліфікаційної роботи вказано: “Не допускається регламентувати обсяг (кількість сторінок) та структуру роботи”. Тому в цих Методичних рекомендаціях, враховуючи наукову складову ВКР першого та другого рівнів вищої освіти, що вимагає від здобувача вищої освіти Національна рамка кваліфікацій, структура ВКР повинна відповідати вимогам “ДСТУ 3008:2015. Інформація та документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлення.”

Орієнтовний обсяг і структуру ВКР певного рівня вищої освіти, відповідно до цього Положення, освітніх програм, особливостей спеціальностей, ustalених традицій розробляються випусковими кафедрами і затверджуються як внутрішній стандарт університету згідно діючих процедур.

1.9 Порядок допуску ВКР до захисту

До захисту в ЕК допускаються ВКР, теми яких затверджені наказом ректора університету, а структура, зміст та якість викладення матеріалу та оформлення відповідають вимогам цих Методичних рекомендацій та методичних рекомендацій (вказівок) випускових кафедр, що підтверджено підписами керівника і консультантів та наявністю відгуку керівника ВКР.

Допуск до захисту ВКР у ЕК здійснюється завідувачем випускової кафедри, який приймає позитивне рішення на підставі викладеного вище або підсумків попереднього захисту ВКР на кафедрі, якщо це оформлено відповідним протоколом засідання кафедри. Допуск підтверджується візою завідувача кафедри на титульному аркуші пояснювальної записки.

ВКР, в якій виявлені принципові недоліки у прийнятих рішеннях, обґрунтуваннях, розрахунках та висновках, суттєві відхилення від вимог державних стандартів, до захисту в ЕК не допускаються. Рішення про це приймається на засіданні випускової кафедри, витяг з протоколу якого разом зі службовою завідувача кафедри подаються декану факультету (директору центру) для підготовки матеріалів до наказу ректора про відрахування студента.

ВКР, допущена до захисту в ЕК, направляється завідувачем кафедри на рецензування.

1.10 Порядок оцінювання ВКР

ВКР оцінюються за 100-бальною шкалою оцінювання, згідно критеріїв, встановлених відповідною освітньою програмою.

1.11 Дистанційний захист ВКР

Захист дипломних проектів відбувається очно (а у разі створення правових і організаційних умов та інформаційно-технологічних засобів, що

забезпечують гарантований рівень ідентифікації студентів - прокторинг, дистанційно – он-лайн захист).

Онлайн-захист дипломних проектів - це інноваційна технологія, в якій використовується спеціальна інформаційна система і відео-конференц-зв'язок. Захист проходить публічно в формі відеоконференції через сервіс Skype. В іншому вона нічим не відрізняється від звичної: на відеоконференції присутні голова Екзаменаційної комісії та її члени.

При он-лайн захисті Екзаменаційна комісія (відповідна випускова кафедра) не надає тому, хто захищається, апаратно-програмні засоби і не несе відповідальності за можливі збої в роботі програмно-апаратних засобів під час захисту.

Виступ перед комісією проходить в дистанційній формі за допомогою програми для відеозв'язку Skype.

При виборі захисту онлайн за допомогою Skype, необхідно завчасно привести в робочий режим персональний комп'ютер, оцінити стан підключення до світової мережі і роботу веб-камери, рекомендується додатково використовувати гарнітуру (наушники). Потрібно пам'ятати, що за правильну роботу обладнання випускник відповідає особисто.

Здійснювати вхід в особистий кабінет краще не пізніше, ніж за півгодини до призначеного для виступу часу, тому що при здійсненні процедури захисту ВКР у віддаленій формі трапляються зміни в розкладі з технічних причин.

Потрібно зайти в особистий акаунт Skype і встановити статус «в мережі», щоб модератор міг зафіксувати Вашу готовність. Після входу в особистий профіль скайп здійснювати дзвінок самостійно заборонено. Згідно з розкладом представник навчального закладу сам вийде з Вами на зв'язок.

При появі відеодзвінка від навчального секретаря Ви повинні відразу ж відповісти на дзвінок, далі Ви будете запрошені до захисту. Пам'ятайте про те, що представник навчального закладу може зажадати продемонструвати документ, що засвідчує особу. Заздалегідь подбайте про те, щоб цей документ був при вас. Це дуже важливий момент, без нього вам можуть відмовити в праві проходження підсумкової атестації.

Якщо під час виступу ви потребуєте показу графічного матеріалу за допомогою презентації або інших файлів - потрібно включити функцію «демонстрація екрану». Для цього заздалегідь потрібно підготувати на робочому столі свою презентацію, далі зайти в Skype, знайти на панелі інструментів програми необхідний значок і активувати функцію. Вид робочого столу Вашого екрану буде відображатися на екрані перед атестаційною комісією.

Якщо можливість або необхідність в демонстрації додаткового матеріалу відсутній, то комісії цілком буде досить самого виступу. Друкований зразок дипломної роботи є у членів комісії, які переглядають роботу під час виступу студента. Всі графіки, зображення і розрахунки обов'язково повинні бути включені в друковану версію ВКР, тому викладачі зможуть самі з ними ознайомитися.

По завершенню усного виступу члени комісії починають опитування випускника. Загальний час на захист одного студента, включаючи усний виступ і відповіді на додаткові питання, становить тридцять хвилин.

Якщо під час здійснення процедури захисту зв'язок обірветься з незалежних від вас причин (наприклад, технічного характеру), не переживайте, буде встановлено інший час для повторного проходження підсумкової атестації. Але при цьому все необхідне обладнання потрібно особисто перевіряти завчасно. Для адекватної оцінки можна зателефонувати іншому абоненту скайпу, щоб під час відеодзвінка оцінити стан роботи камери, звуку і швидкість з'єднання.

Оголошення оцінок щодо захисту дипломної роботи буде проводитися або відразу по завершенню виступу, або буде спеціально встановлений час для зв'язку з представниками навчального закладу для уточнення особистої оцінки.

Пояснювальну записку і креслення комісія отримує заздалегідь, так щоб вона могла вільно з ними ознайомитися.

2 ВИМОГИ ДО ПЕРЕВІРКИ НА ПЛАГІАТ

2.1 Система запобігання академічному плагіату включає інструкції, процедури та заходи з формування неприйняття академічної нечесності; створення умов, що унеможливають академічний плагіат; виявлення академічного плагіату в наукових статтях, монографіях, дисертаціях, підручниках, навчальних виданнях; притягнення до відповідальності за академічний плагіат. Антиплагіатна експертиза є складовою системи внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти.

Для технічної підтримки перевірки наукових та навчальних праць на наявність академічного плагіату пропонуються сервіси з первинної перевірки наукових праць на наявність плагіату. Попереднє (первинне) виявлення плагіату в ВКР рекомендовано здійснювати через експертну оцінку (рецензування, відгуки керівників) та з використанням комп'ютерних програм, які знаходяться у вільному доступі.

Кожне програмне забезпечення перевірки академічних текстів на плагіат має свої переваги та недоліки. Перш ніж прийняти рішення щодо встановлення того чи іншого програмного забезпечення, кожна випускова кафедра має розставити для себе пріоритети та визначити мету, проаналізувати кілька програм та обрати ту, яка цій меті відповідає.

Випускова кафедра сама вирішує, чи встановлювати безкоштовне, чи інсталиувати комерційне програмне забезпечення.

2.2 Основними завданнями перевірки на плагіат є:
забезпечення належного кваліфікаційного рівня ВКР;
виконання ВКР з додержанням вимог наукової етики;
стимулювання самостійності та індивідуальності при виконанні ВКР;

удосконалення навичок коректної роботи із джерелами інформації, дотримання прав інтелектуальної власності та формування сумлінного ставлення до інтелектуальних надбань;

роз'яснення відповідальності автора за порушення загальноприйнятих правил цитування при виконанні ВКР.

2.3 Вимоги перевірки на плагіат здійснюються на випускових кафедрах відповідно до Положення про академічну доброчесність у Харківському національному університеті будівництва та архітектури.

Одним із сучасних напрямів боротьби з академічним плагіатом є його виявлення і констатація за допомогою комп'ютерних програм. На теперішній час існує певна кількість програмних засобів, які допоможуть встановити відсоток унікальності тексту. При тому слід відмітити, що кожне програмне забезпечення має свої особливості, переваги та недоліки.

У інформаційному огляді, який підготовлено групою фахівців бібліотек закладів вищої освіти в межах проекту Української бібліотечної асоціації «Культура академічної доброчесності: роль бібліотек» за підтримки Посольства США в Україні і рекомендованим до друку Президією Української бібліотечної асоціації (протокол №7 від 26 вересня 2016 р.), рекомендовано для користування програмне забезпечення, наведене у табл.1.

При виборі програм необхідно звертати увагу на їхню здатність повноцінно підтримували українську, російську та англійську мови, зручність та доступність для використання.

Таблиця 1

№ з/п	Назва програмного забезпечення	Доступ до програмного забезпечення
1	AntiPlagiarism.NET	http://antiplagiarism.net/ru/
2	Advego Plagiatus	http://advego.ru/plagiatus/
3	Cognitive Text Analyzer	http://www.cognitivetpg.com/
4	Compare Suite	http://www.comparesuite.ru/
5	Double Content Finder (DC Finder)	http://progidarom.ru/soft/internet/DCFinder.exe
6	Etxt Антиплагиат	https://www.etxt.ru/antiplagiat/
7	Plagiarism-Detector Personal	http://plagiarism-detector.com/
8	Turnitin	http://turnitin.com/en_us/
9	Viper	http://www.scanmyessay.com/
10	Unplag	https://unplag.com/
11	Плагиата.NET	http://www.mywebs.ru/plagiatanet.html

2.4 Рекомендовані показники оригінальності тексту у ВКР здобувачів освітніх ступенів:

понад 90% – висока оригінальність тексту ВКР;

понад 80% – текст ВКР є оригінальним (несуттєвий об'єм запозичень);
від 60 до 80% – оригінальність тексту задовільна (незначний об'єм запозичень), проте слід переконатися у наявності і правильному оформленні цитувань та посилань на використані джерела;

від 40 до 60% – ВКР приймається до розгляду після доопрацювання автором, наявності і правильного оформлення цитувань та посилань на використані джерела, оскільки має значний об'єм запозичень;

менше 40% – ВКР до розгляду не приймається і не може бути рекомендована до захисту у ЕК, оскільки має суттєву кількість запозичень, що трактуються як плагіат.

3 ВИМОГИ ДО ОПРИЛЮДНЕННЯ ВКР

ВКР здобувачів першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти рівнів вищої освіти зберігаються в текстовому та електронному вигляді на відповідних випускових кафедрах.

На web-сайтах випускових кафедр оприлюднюються у .pdf-форматі повна електронна версія ВКР але її презентація у .ppt-форматі.

Форми документів з організації виконання ВКР

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ

Факультет **Будівельний**
Кафедра **Організації будівельного виробництва**
Рівень вищої освіти: **другий (магістерський)**
Спеціальність **192 «Будівництво та цивільна інженерія»**
Спеціалізація **«Промислове і цивільне будівництво»**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри ОБВ
к.е.н., проф. _____ А.В.Дружинін

« _____ » _____ 201__ р.

ЗАВДАННЯ НА ДИПЛОМНИЙ ПРОЕКТ МАГІСТРА СТУДЕНТУ

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи _____

затверджена наказом по університету від “ _____ ” _____ 20__ р. № _____ уч

Керівник _____
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

2. Строк подання студентом роботи « _____ » _____ 201__ р.

3. Вихідні дані до роботи:

* Основні архітектурно-планувальні вимоги і характеристики об'єкту.

* Фрагмент генерального плану та особливі умови будівництва.

* Завдання кафедри ОБВ :

1) дата початку будівництва _____,

2) строк будівництва в місяцях _____,

3) вимоги до технології та організації будівництва, тощо _____

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, що їх належить розробити)
Вступ.

1. Теоретичне обґрунтування теми.

2. Архітектурно-будівельна частина.

3. Розрахунково-конструктивна частина.

4. Організація та технологія будівництва.

5. Економіка будівництва.

6. Охорона праці та екологія.

Література.

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень) :

1. Архітектура _____ арк.

2. Будівельні конструкції _____ арк.

3. Основи та фундаменти _____ арк.

4. Організація та технологія будівництва _____ арк.

6. Консультанти по роботі, із зазначенням розділів, що їх стосуються:

Розділ	Консультант	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв
Архітектура			
Будівельні матеріали			
Будівельні конструкції			
Основи та фундаменти			
Організація та технологія будівництва			
Економіка будівництва			
Охорона праці			

7. Дата видачі завдання « ____ » _____ 20 ____ р.

Керівник _____
(підпис)Завдання прийняв до виконання _____
(підпис)**Календарний план**

Пор №	Назва етапів випускної роботи	Строк виконання етапів роботи	ПРИМІТКА
1.	Архітектура	17.09 – 06.10	
2.	Будівельні матеріали	01.10 – 15.10	
3.	Будівельні конструкції	08.10 – 27.10	
4.	Основи та фундаменти	29.10 – 10.11	
5.	Організація та технологія будівництва	12.11 – 01.12	
6.	Економіка будівництва	19.11 – 01.12	
7.	Охорона праці	03.12 – 14.12	
8.	Оформлення записки	17.12 – 21.12	
9.	Захист роботи	24.12 – 28.12	

Студент-магістр _____
(підпис)Керівник _____
(підпис)

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ

**ПОДАННЯ
ГОЛОВІ ЕКЗАМЕНАЦІЙНОЇ КОМІСІЇ
ЩОДО ЗАХИСТУ ДИПЛОМНОГО ПРОЕКТУ**

Направляється студент(ка) _____
(прізвище та ініціали)

до захисту дипломного проекту зі спеціальності **192 «Будівництво та цивільна інженерія»**, за спеціалізацією **«Промислове і цивільне будівництво»**
на тему: _____

Дипломний проект і рецензія додаються.

Декан будівельного ф-ту, доцент _____ О.І. Савченко

Довідка про успішність

_____ за період навчання на будівельному факультеті
(прізвище та ініціали студента)

з 20____ року до 20____ року повністю виконав навчальний план зі спеціальності **192 «Будівництво та цивільна інженерія»** за спеціалізацією **«Промислове і цивільне будівництво»** з таким розподілом оцінок:

відмінно _____%, добре _____%, задовільно _____%.

Методист _____

Висновок керівника дипломного проекту

Студент (ка) _____

Керівник дипломного проекту _____
« ____ » _____ 20__ року

Висновок кафедри про дипломний проект

Дипломний проект розглянутий.

Студент (ка) _____
(прізвище та ініціали)

допускається до захисту дипломного проекту в екзаменаційній комісії.

Завідувач кафедри ОБВ
к.е.н., професор

А.В. Дружинін

« ____ » _____ 20__ року